Raadsvoorstel: Z/21/708955/D-887642
Onderwerp: **Vaststellen Omgevingsvisie Gorinchem 2050, "Stad in balans"**

Datum: 7 november 2023
Portefeuillehouder: Fatih Polatli
I&O: 23 november 2023
B&A / Raadsvergadering: 19 december 2023
Opsteller: Meijer, Ciska
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:

Vaststellen Omgevingsvisie Gorinchem 2050 “Stad in Balans”

Voorstel:

Wij stellen u voor:

1. De Nota van beantwoording m.b.t. de Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in balans" vast te stellen;
2. De gewijzigde Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in balans" vast te stellen.

Aanleiding:

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet omvat een stelselwijziging binnen de Nederlandse ruimtelijke ordening en leidt tot minder en overzichtelijker regels. Na invoering is er meer ruimte voor lokaal maatwerk, vindt besluitvorming sneller en beter plaats, en is er meer samenhang in de benadering van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is één van de kerninstrumenten onder de in te voeren Omgevingswet. De omgevingsvisie is binnen dit nieuwe stelsel het meest strategische instrument, met de langste looptijd en het hoogste abstractieniveau. De omgevingsvisie geeft de kaders en vormt de basis voor meer concrete omgevingsprogramma’s, omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. Door middel van periodieke monitoring en evaluatie kan de omgevingsvisie de komende jaren worden bijgestuurd. Zo is de beleidscyclus weer rond.

Conform de Omgevingswet moet elke gemeente in Nederland een omgevingsvisie vaststellen. In deze omgevingsvisie worden de ambities en beleidsdoelen op het gebied van de fysieke leefomgeving voor de lange termijn voor de gemeente Gorinchem vastgelegd.

Beoogd effect:

In Gorinchem bouwen we aan een inclusieve, duurzame en vitale stad. Daaraan geven we samen met de stad invulling met behulp van de instrumenten van de Omgevingswet. De Gorcumse Omgevingsvisie 2050 is hiervan de eerste stap: een globale visie op hoofdlijnen voor alle thema’s die de fysieke leefomgeving raken. De omgevingsvisie omschrijft de doelstellingen, ambities en visie voor de komende jaren. Het biedt een afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen en een belangrijke basis voor de doorwerking in programma’s en het omgevingsplan.

Ruimtelijke instrumenten onder de Omgevingswet

De omgevingsvisie vormt een belangrijk vertrekpunt voor de doorwerking in de rest van het instrumentarium.

De Omgevingsvisie geeft voor de gemeente een zelfbindend kader voor projecten, beleid en programma's die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie wordt de 'wat' en 'waarom' van de fysieke leefomgeving vastlegt. Hoe dit wordt gedaan wordt uitgewerkt in de gebiedspaspoorten en (thematische) programma's. Hiermee wordt gestart na vaststelling van de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is een visie voor Gorinchem over circa 30 jaar en vormt voor het grondgebied van de gemeente Gorinchem tot 2050 de leidraad voor de inrichting en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Het is ambitieus en spannend tegelijk, omdat we als stad voor een aantal behoorlijk grote veranderingen staan. Met krachtige maatregelen werken we aan: een gezonde groei van de stad, een betere bereikbaarheid, gezonde inwoners, een klimaatbestendige stad, gelijke kansen voor onze inwoners en de overgang naar een nieuwe economie. Een visie die bijdraagt aan de leefbaarheid en sociale cohesie in onze stad. Deze visie is gebaseerd op de overtuiging dat deze uitdagingen sterk met elkaar verweven zijn. We kiezen voor een gezamenlijke reis, waaraan elke Gorcumer kan deelnemen.

De Omgevingsvisie bestaat uit vier onderdelen:
-**Het Gorcums DNA** (historische context)
-**Op weg naar 2050** (bestaand beleid in thema's)
-**Drie strategische ambities** (stip op de horizon, waar willen we naartoe?)
-**Ruimtelijk programmatische basisstructuur** (welke we willen beschermen en behouden).

Als we de omgevingsvisie gebruiken als **afwegingskader** voor nieuwe initiatieven, moeten we altijd integraal deze vier bouwstenen meenemen. Nieuwe ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de ambities en de weg naar 2050 en horen aan te sluiten bij het DNA en de structuur.

Argumenten:

1.1 *De ter inzagelegging van de omgevingsvisie is afgerond*
Op 26 juni 2023 heeft het college besloten de omgevingsvisie gedurende een periode van 6 weken ter inzage te leggen. Hierover is uw raad met de raadsinformatiebrief van 22 juni 2022 (nummer Z/21/708955 D-868736) geïnformeerd. Deze terinzagelegging is een belangrijk onderdeel van de participatie rondom de Omgevingsvisie. Een van de ambities in de visie is het maken van de stad samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders. De terinzagelegging maakt hiervan onderdeel uit en draagt bij aan het komen tot een gedragen omgevingsvisie.

1.2 De ingediende zienswijzen moeten worden beantwoord
Van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen hebben 11 personen/organisaties (reclamanten) gebruik gemaakt. De ingediende zienswijzen dienen te worden beantwoord. In voorbereiding op de beantwoording is al een deel van de zienswijzen voorbesproken in de pho's en de themasessie van 24 oktober. Later zijn er echter nog een aantal via het systeem binnengekomen. De beantwoording van de zienswijzen is vastgelegd in de Nota van Beantwoording.

2.1 *De beantwoording van de zienswijzen leidt tot het voorstel de omgevingsvisie gewijzigd vast te stellen.*
De ingediende zienswijzen hebben op een aantal punten geleid tot een wijziging van de ontwerp omgevingsvisie. In de Nota van Beantwoording is aangegeven op welke punten de omgevingsvisie is aangepast.

2.2 Naast de beantwoording van de zienswijzen zijn een aantal ambtelijke aanpassingen doorgevoerd in de omgevingsvisie.
Deze aanpassingen dienen ter verduidelijking of aanscherping van de onderwerpen erfgoed en klimaatadaptatie. De onderbouwing van deze aanpassingen is opgenomen in de Nota van Beantwoording.

Risico's:

1.Op het voorontwerp van de omgevingsvisie heeft geen analyse van de milieu-, dan wel omgevingseffecten plaatsgevonden, dit is echter wel verplicht (nu al en ook onder de Omgevingswet).
Op 14 oktober 2021 is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (verder NRD) door de raad vastgesteld. In deze notitie is vastgelegd dat de omgevingsvisie en de milieueffecten van de visie in een iteratief proces zouden worden uitgewerkt. Het proces is echter niet op deze wijze doorlopen.

Op basis van de omgevingsvisie wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de instrumenten van de Omgevingswet. Om de omgevingsvisie meer integraal en eenduidiger te maken, wordt al het huidige (sectorale) beleid van de gemeente Gorinchem bij elkaar gebracht. Bijvoorbeeld het huidige beleid rondom groen en parkeren. Per gebied worden hierin keuzes gemaakt waarin alle zaken in samenhang bekeken worden in de gebiedspaspoorten. Om vervolgens verdiepende keuzes te kunnen maken, worden schurende ambities en belangen afgewogen. Op basis van een analyse per deelgebied wordt duidelijk dat er opgaven zijn die niet tegelijkertijd of in dezelfde ruimte gerealiseerd kunnen worden. Daarom moeten keuzes worden gemaakt maken. Daarbij wordt aangegeven op welk gebied welke belangen het zwaarst wegen. Zo worden de juiste keuzes gemaakt. Ook wordt dan het milieubelang meegenomen in de vorm van een milieuimpactbeoordeling (lichtere variant van het milieueffectrapport). Deze gebiedsgerichte uitwerking van het afwegingskader (gebiedspaspoorten) vormt later een actualisatie op de omgevingsvisie. Het biedt een belangrijke basis voor het uit te werken omgevingsplan en het stedelijk programmeren.

Door bij deze uitwerking de milieuaspecten wel mee te wegen wordt het risico beheerst. Daarnaast vindt bij de verwerking naar regels in het omgevingsplan een volledig milieueffectrapport (of omgevingseffectrapport) uitgevoerd.

2. Indien de omgevingsvisie niet voor 1 januari 2024 wordt vastgesteld kan de voorgestelde werkwijze om na vaststelling van de visie een gebiedsgerichte uitwerking in gebiedspaspoorten vast te leggen niet worden gevolgd.
Conform planning wordt de omgevingsvisie voor 1 januari 2024 vastgesteld. Daarmee valt de omgevingsvisie onder het overgangsrecht bij inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Indien de omgevingsvisie pas na 1 januari 2024 wordt vastgesteld dan moet deze voldoen aan de vereisten van de Omgevingswet. De omgevingsvisie moet dan voorzien in een gebiedsgerichte uitwerking en in het nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet worden gepubliceerd. In Gorinchem wordt deze gebiedsgerichte uitwerking vormgegeven door het opstellen van gebiedspaspoorten. Na opstellen van de gebiedspaspoorten wordt dit toegevoegd aan de omgevingsvisie. Deze werkwijze kan niet worden gevolgd indien de visie pas na 1 januari 2024 wordt vastgesteld. Daarom is de omgevingsvisie tijdig ter inzage gelegd en is in de planning van de raad rekening gehouden met vaststelling van de omgevingsvisie voor 1 januari 2024.

Financiën:

Het opstellen van de omgevingsvisie wordt gedekt uit het budget voor 2023 wat in de turap is vastgesteld. Na vaststelling van de omgevingsvisie wordt de verdere uitwerking vormgegeven vanuit het programma Omgevingswet met bijbehorend budget.

Participatie:

In de stad is de afgelopen jaren intensief gesproken over wat voor stad we willen zijn. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regio en gemeente leverden input. Onder de noemer GO2032 is daar een visie van de stad van gemaakt. In de omgevingsvisie zijn de visie, opgaven en ambities van GO2032 overgenomen en is de vertaling gemaakt naar de ruimtelijke gevolgen richting 2050. Op 24 augustus is de omgevingsvisie tijdens een brede I&O bijeenkomst gepresenteerd aan de raad en de stad. Bewoners, ondernemers en andere stakeholders hebben tijdens deze bijeenkomst en tijdens de ter inzagelegging kunnen reageren op de omgevingsvisie.

De ontwerp omgevingsvisie is tot stand gekomen na participatie met bewoners, ondernemers en andere stakeholders. Zie voor een verslag van deze participatie de bijlage bij de ontwerp omgevingsvisie.

Communicatie:

De vaststelling van de Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in Balans" wordt officieel bekendgemaakt via de Staatscourant en het gemeentenieuws. Tevens wordt de Omgevingsvisie elektronisch ter beschikking gesteld via de internetsites De Gorcumse omgevingsvisie | Gemeente Gorinchem, www.gorinchem.nl en via www.ruimtelijkeplannen.nl.

In het kader van de Omgevingswet wordt een reeks publicaties verzorgd in de Stad Gorinchem, de omgevingsvisie zal hier onderdeel van uit maken.

Uiteindelijk is het de bedoeling dat de omgevingsvisie digitaal beschikbaar komt.

De indieners van zienswijzen (Reclamanten) ontvangen een schriftelijke reactie op de ingediende zienswijze

conform de vastgestelde Nota van beantwoording.

Duurzaamheid:

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp in de ontwerp omgevingsvisie.

Vervolgproces:

De omgevingsvisie is het startpunt voor de beleidscyclus. Het uitwerken en verder door laten werken van de in de omgevingsvisie opgenomen beleidsuitgangspunten gebeurt met behulp van andere instrumenten. Bijvoorbeeld met de programma's en het omgevingsplan. In een programma staan de maatregelen om bepaald beleid uit te kunnen voeren en doelen te behalen. Dat kan zowel gebiedsgericht (de gebiedspaspoorten) als themagericht (bijvoorbeeld een Programma Klimaatproof of Programma Mobiliteit). In het omgevingsplan staan de regels voor de fysieke leefomgeving waar iedereen zich aan moet houden en waaraan nieuwe initiatieven worden getoetst.

Na het beschrijven van maatregelen en regels stopt de beleidscyclus niet. We kijken of we met de maatregelen en regels in de uitvoering de gewenste doelen halen. Op basis daarvan wordt gekeken of aanpassen of veranderen van het beleid nodig is. Zo ja, dan kan het (op onderdelen) aanpassen van de omgevingsvisie de eerste stap zijn. Daarna doorlopen we weer de rest van de cyclus.

Bijlagen:

Nota van Beantwoording Zienswijzen
Gewijzigde Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in Balans"
Samenvatting omgevingsvisie Gorinchem 2050 Stad in Balans
Overzicht nieuw en bestaand beleid
Begrippen omgevingsvisie

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 7 november 2023
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1. De Nota van beantwoording m.b.t. de Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in balans" vast te stellen;
2. De gewijzigde Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in balans" vast te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 19 december 2023

Griffier, Voorzitter,